

KOMUNITNÍ VÝŽIVA

A VÝŽIVA V KOMUNITNÍ PÉČI

- Roste význam primární péče odrážející
- demografické změny – populační stárnutí, měnící se rodinné struktury
- Změny struktury pacientů – nárůst chronicky nemocných
- Ekonomické faktory – drahá léčba na vysoké technologické úrovni – technika v terénní péči (peritoneální dialýza, parenterální výživa)
- Změny v postojích a chování příjemců zdravotní péče – náročnější a kritičtější veřejnost, informovaný klient – již není pasivní – vyhledává i alternativní péči
- Významný nárůst onemocnění související se způsobem života

Hlavní zdravotní problémy české společnosti na základě rozboru příčin nemocnosti a úmrtnosti

- Srdeční a cévní onemocnění
- Nádorová onemocnění
- Úrazy
- Narušování přirozené obměny populace
- Patologické změny imunity
- Drogové závislosti
- HIV/AIDS a jiné významné infekce
- Vrozené a systémové vady dětí

PRIORITA – ZMĚNA ŽIVOTNÍHO STYLU

- POZITIVNÍ ZMĚNY STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ
- SNIŽOVÁNÍ PREVALENCE KUŘÁCTVÍ
- OMEZOVÁNÍ A ZVLÁDÁNÍ NADMĚRNÉHO STRESU
- ZLEPŠENÍ REPRODUKČNÍHO ZDRAVÍ
- SNÍŽENÍ SPOTŘEBY ALKOHOLU
- OPTIMALIZACE POHYBOVÉ AKTIVITY

- **Komunita** je definována jako souhrn osob, které žijí v určitém vymezeném prostoru, kde vykonávají každodenní aktivity, obvykle tvoří autonomní jednotku. Je to typ organizace, kde jsou odstraněny vztahy nadřízenosti a podřízenosti, čímž se dosahuje lepší komunikace a spolupráce (Encyklop. slovník).
- WHO - **komunita** je sociální skupina determinována geografickými hranicemi a / nebo společnými hodnotami a zájmy. Její členové se vzájemně znají a vzájemně ovlivňují. Toto je realizováno uvnitř dílčích sociálních struktur a projevuje se normami, hodnotami a sociálními institucemi, které vytváří.

- **Komunita** je jednou ze 4 základních oblastí primární péče definovaných pracovní skupinou WHO pro primární péči. **Komunita** – zdraví celé komunity zahrnuje dobrovolnou činnost jednotlivých členů komunity, skupin i terénních pracovníků. Činnost je zaměřena na podporu zdraví, informování veřejnosti a plánování a realizaci zdravotnických aktivit komunity.
- 3 společné prvky
- * **lidé** – členové komunity nebo obyvatelé
- * **místo** – geografické nebo časové určení
- * **funkce** – cíle a aktivity komunity

KOMUNITNÍ VÝŽIVA

- **Komunitní výživa se snaží předcházet nemocem a zlepšovat zdraví, výživu, pohodu osob nebo skupin v komunitě.**

Práce zabývající se vztahem mezi lidmi a jejich stravou tj. shromažďování informací o konzumaci potravin a nutričním stavu, analýza příjmu potravin, změna stravovacích návyků, poradenství a nutriční výchova a vzdělávání, léčba nemocí aj. (v užším pojetí).

- **Práce spojená s plánováním, zaváděním a hodnocením projektů a programů, poradenství a konzultace institucím, skupinám a jednotlivcům v oblasti výživy, potravin a souvisejících zdravotních otázek - zaměřená na místní komunitu (na skupinu či individuálně).**

VÝŽIVOVÁ POLITIKA

- **Výživová politika - komplex výchovných , ekonomických, technických a legislativních opatření cílených ke zlepšení výživy obyvatelstva ve smyslu aktualizovaných vědeckých poznatků neboli převedení odborných a vědeckých poznatků o výživě do praktických opatření ke zlepšení nutriční úrovně obyvatelstva.**
- **Lidé pracující v komunitní výživě na různých úrovních společnosti jsou důležitými aktéry v provádění potravinové a výživové politiky.**

KOMUNITNÍ PÉČE

- **Komunitní péče** je spektrem zdravotních, sociálních a dalších služeb, poskytovaných nemocným a zdravým občanům, rodinám, skupinám určité komunity (geografické, etnické). Tyto služby doplňují primární péči. KP je orientovaná více na skupiny a celé komunity, činnosti vycházející z potřeb komunity.

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ

- **Komunitní plánování** proces zjišťování potřeb členů komunity. Cílem je hledat řešení, která nejlépe odpovídají místním podmínkám a potřebám. A podle nich utvářet fungující systém zdravotních a sociálních služeb v komunitě. (spolupráce uživatelů služeb, jejich poskytovatelů a zadavatelů)
  1. Vyhledávání skupin
  2. Určení věkové struktury a stanovení potřeb
  3. Zhodnocení stávajících služeb a možností :
zdravotní, sociální a další nestátní subjekty
  4. Posouzení situace a stanovení společné koncepce-multidisciplinární tým

- Dva základní modely komunitní péče
- **Orientace na zdraví komunity** (ochrana podpora zdraví) – obsahuje všechny prvky zdravotní péče
primární – edukace, sekundární- screening, terciární- rehabilitace
- **Orientace na komunitu** péče o nemocné jednotlivce a jejich rodiny, péče při akutních a chronických onemocněních, péče v domácnosti nebo komunitních organizacích
- Přínos užitku celé komunitě i z pohledu klienta -
- Cíl zdraví komunity a spolupráce pro zdraví komunity

- **Obecný cíl intervencí** – zlepšení zdraví populace celé komunity
- Komplexnost procesu – intervence pravidelné, časté a na různých úrovních
- např. životní styl – kouření ne pouze jednotlivec, ale i ostatní členi komunity, politické a společenské tlaky

KOMUNITNÍ ZDRAVÍ

1 **Stav** zdraví komunity – **biologická dimenze** (mortalita, střední délka života, RF...

- **psychická dimenze** (spokojenost klientů)

- **sociální dimenze** (funkční úroveň komunity, kriminalita...)

2 **Struktura** - služby a zdroje komunity(počet lůžek.., demografická a socioekonomická data)

3 **Proces efektivní činnosti komunity** a řešení problémů

- **Šetření komunitního zdraví** – epidemiologická data se vztahem ke zdraví a zdravotnímu stavu komunity a jejích členů.
- Hlavním šetřením je na základě sběru a analýzy dat popsat a vysvětlit **zdravotní stav a zdravotní podmínky** populace žijící v komunitě:
  - * popsat zdravotní stav populace
  - * vyhledat rizikové skupiny v kontextu ohrožení zdraví
  - * vysvětlit zdravotní stav populace v souvislostech a potenciální příčinnosti
  - * zhodnotit intervence pro zlepšení zdraví populace

Práce zaměřená na komunitu v oblasti výživy:

- **Definovat nutriční problém** dané komunity
- Podílet se na formulaci vhodné **nutriční politiky** na různých úrovních – např. místní, národní
- Plánovat, realizovat a hodnotit **programy podporující zdraví** zaměřené na výživu a potraviny
- Poskytovat **poradenskou činnost**
- Poskytovat **nutriční vzdělání** různým odborníkům, institucím

- Připravit **edukační materiály** s tématem zdraví
- Účastnit se nebo vést **výzkumnou činnost**
- Zabezpečit **návaznost nutričních intervencí** na ostatní oblasti komunitní ho života – zdravotnictví, sociální péče, ekonomika, politika atd.)
- Zvyšovat svoji **odbornou kvalifikaci**